

Управління освіти виконавчого комітету
Полтавської міської ради
міський методичний кабінет
міська психолого – медико-педагогічна консультація

Особливі діти- особливі потреби

Если я чем-то на тебя не похож, я этим
вовсе не оскорбляю тебя, а, напротив,
одаряю»

Антуан де Сент-Экзюпери

Завідувач міської психолого- медико-
педагогічної консультації
Дмитрієнко І.Г.

За визначенням Л. Пожар дитина вважається нормальною:

- а) коли рівень її розвитку відповідає рівневі більшості дітей її віку або старшого віку, враховуючи рівень розвитку суспільства, в якому вона проживає;
- б) якщо вона розвивається відповідно до загальних напрямів, що визначає розвиток індивідуальних якостей, здібностей і можливостей, конкретно і однозначно домагаючись повного розвитку окремих складових та їх повної інтеграції, долаючи можливі негативні впливи з боку власного організму й оточення;
- в) коли вона розвивається згідно із суспільними вимогами, що визначають як її актуальні норми поведінки, так і подальші перспективи її адекватного творчого соціального функціонування у період зрілості.

О.Р. Лурія визначив п'ять основних умов нормального психічного розвитку

- — збереженість структур і функцій центральної нервової системи;
- — збереженість аналізаторних систем;
- — збереженість мовленнєвої системи;
- — нормальний фізичний розвиток;
- — адекватне вікові й можливостям виховання і навчання.

Не можна вимагати від дитини неможливого – до певного рівня і певного кола знань різні діти йдуть по різному. В.О. Сухомлинський.

- **Діти з особливими потребами** – це діти, чиї потреби залежать від різної фізичної чи розумової недостатності або труднощів, пов'язаних з навчанням, засвоєнням знань, умінь та навичок.

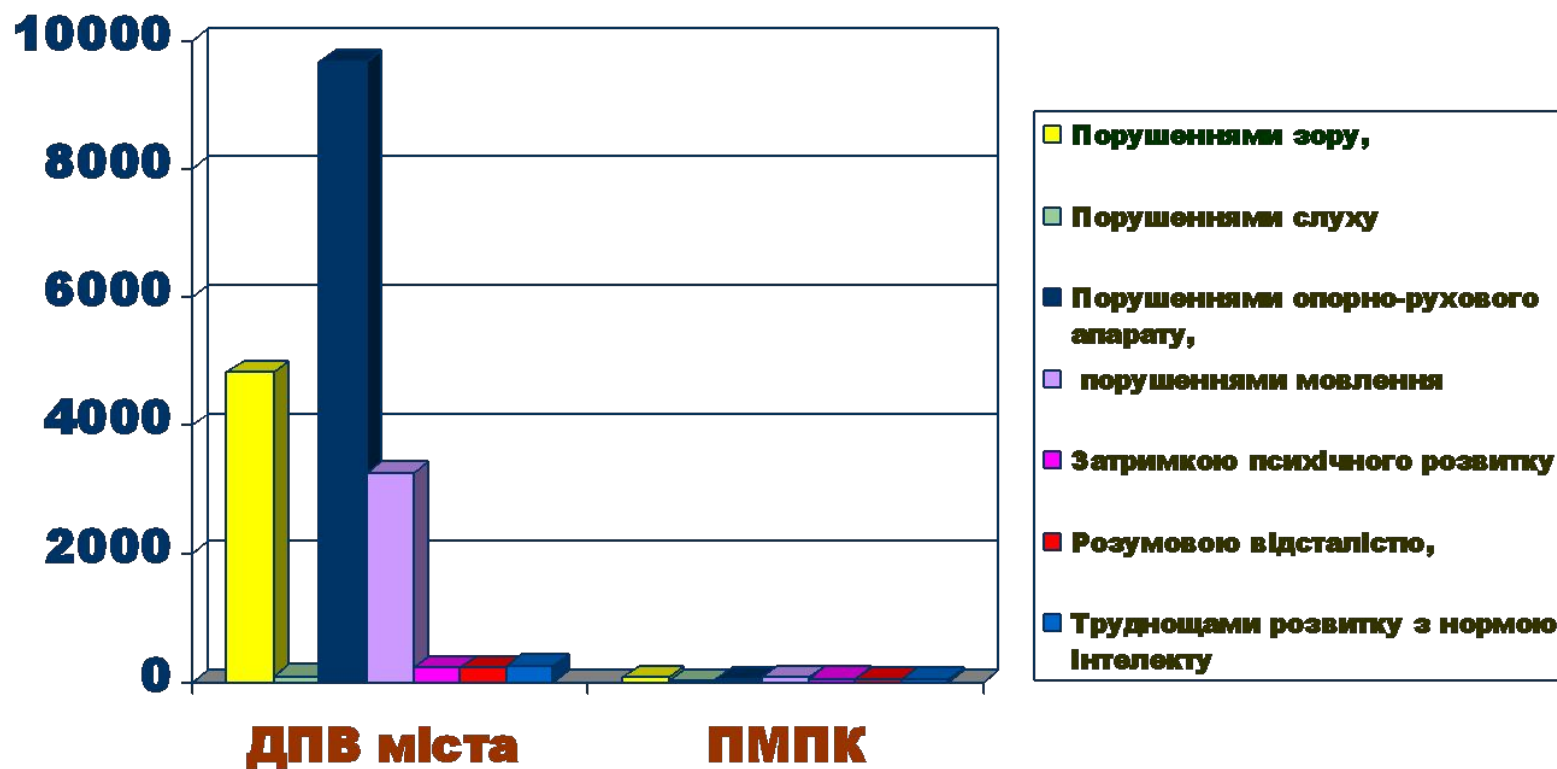
За даними Міністерства охорони здоров'я

- В Україні на 1000 дітей припадає 1460 різноманітних захворювань.
- Із 100 новонароджених тільки 20 має задовільний стан здоров'я.
- 70% новонароджених мають патологічні відхилення у розвитку;
- 60-70% дітей мають соматичні порушення ще на початку свого розвитку.
- У понад 80% дітей, які йдуть до школи, присутні відхилення у стані здоров'я: 10% з них мають мовленнєві вади; у 25-30% спостерігаються порушення розвитку моторних функцій; у 30-35% порушення зорово-просторового сприйняття та зорово-моторних координацій.
- Рівня шкільної зрілості у 6-річному віці досягають від 17% до 50% дітей, а недорозвиток пізнавальних здібностей виявлено у кожній десятій дитини шкільного віку
- в школу приходять близько 30% здорових дітей, а серед випускників таких – близько 10%

За класифікацією , запропонованої В.А. Лапшіним і Б.П.Пузановим , до основних категорій особливих дітей належать діти з порушеннями психофізичного розвитку

- :Діти з порушенням слуху (глухі , слабочуючі , позднооглохшіє)
- ;Діти з порушенням зору (сліпі , слабозорі) ;
- Діти з порушенням мовлення (логопатов) ;
- Діти з порушенням опорно -рухового апарату;
- Діти з розумовою відсталістю
- ;Діти із затримкою психічного розвитку;
- Діти з порушенням поведінки і спілкування ;
- Діти з комбінованими вадами психофізичного розвитку, з так званими складними дефектами

Кількість дітей з порушеннями психофізичного розвитку виявлених вперше 2012-2013 н.р.

Поради вчителю (вихователю), у класі якого навчається дитина з особливими потребами

1. Навчитися розуміти різницю між дітьми й толерантно ставитися до особливих дітей, але в ніякому разі не акцентувати увагу на порушенні.
2. Сприяти тому, щоб кожна дитина відчула себе прийнятною.
3. Сприяти створенню в дитячому колективі атмосфери доброзичливості, справедливості й терпимості.
4. Надавати індивідуальну підтримку, але при цьому не відокремлювати дітей з особливими потребами від основної групи дітей.
5. Намагатися наблизити навчальні завдання до потреб і можливостей такої дитини.
6. Співпрацювати з іншими педагогами (логопедом, психологом, лікарями) в одній команді.

Правила роботи з дітьми з особливими потребами

- Дотримуйтесь встановленого порядку дня.
- Пропонуйте безпечне місце, звідки діти могли б спостерігати за діяльністю інших.
- Сприяйте залученню дітей до груп. Можна просто виконувати завдання удвох.
- Використовуйте позитивне підкріплення: усмішка, кивок голови чи плескання по спині, хваліть за правильні дії, не примушуйте до колективної роботи, приділяйте особливу увагу, щоб у дітей з'явилося відчуття довіри, необхідне для колективної роботи.
- Звертайте увагу на зусилля, а не на результат.
- Особливо складно працювати з агресивними дітьми, тому обмежуйте рівень шуму і візуальної стимуляції. Необхідне просторе приміщення, щоб можна було виокремити гіперактивних дітей.
- Давайте чіткі вказівки: учні мають чітко розуміти, чого від них хочуть, у класі має бути розпорядок дня, на агресивну поведінку слід реагувати миттєво й організовувати паузи, щоб заспокоїти дітей.
- Учть дітей контролювати свої дії.

Діти з порушеннями слуху

- Навчіться перевіряти справність слухового апарату дитини.
- Ознайомтесь зі спеціальними технічними засобами, які сприятимуть ефективності навчального процесу.
- Учень має сидіти достатньо близько, добре бачити вчителя, однокласників та унаочнення. Він має бачити артикуляційний апарат усіх учасників уроку.
- Використовуйте якомога більше унаочнень.
- Стежте за тим, щоб учень отримував інформацію в повному обсязі. Звукову інформацію необхідно підкріплювати та дублювати зоровим сприйняттям текст, таблиць, опорних схем тощо.
- Починаючи розмову, приверніть увагу учня: назвіть його на ім'я, чи торкніться його руки. Звертаючись і розмовляючи з учнем, дивіться на нього, щоб він міг бачити усі ваші рухи (артикуляцію, вираз обличчя, жести, мову тіла).
- Перед тим, як розпочати повідомлення нового матеріалу, інструкцій щодо використання завдання тощо, переконайтеся, що учень дивиться на вас і слухає.
- Час від час переконайтесь, що учень вас розуміє. Не вважатиметься нетактовним запитати його про це.
- Переконайтесь, що всі слова в тексті зрозумілі. По можливості спрощуйте текст.
- Ініціюйте мовленнєве спілкування учня. Не перебивайте його, дайте можливість висловити думку

Діти з порушеннями зору.

- Через кожні 10-15 хвилин учень має 1-2 хвилини перепочити, роблячи спеціальні вправи.
- Освітлення робочого місця учня має бути не менш 75-100 кд/м².
- Приберіть усі перешкоди на шляху до робочого місця учня.
- В унаочненні доцільно використовувати більший шрифт, фон зробити не білим, а світло-жовтим чи світло-зеленим.
- Пишучи на класній дошці, намагайтеся розташовувати матеріал так, щоб в учня він не зливався в суцільну лінію. З'ясуйте, написи, яким кольором крейди учень бачить краще.
- Давайте можливість учням підійти до дошки чи унаочнення, щоб краще роздивитися написане.
- Озвучуйте все, що пишете.
- Намагайтеся все, що пишете на дошці, продублювати роздатковим матеріалом.
- Зверніть увагу на якість роздаткового матеріалу: має бути матовий, а не глянцева папір, шрифт великим і контрастним.
- Учні з порушенням зору потрібно більше часу на виконання вправ, читання тексту. Не переобтяжуйте учня читанням великих текстів під час самостійного опрацювання матеріалу, краще поясніть ще раз усно, переконайтеся, що він все зрозумів.
- З таких предметів як література, історія, географія тощо можна використовувати аудіозаписи. Не переобтяжуйте учня читанням великих текстів під час самостійного опрацювання матеріалу, краще поясніть ще раз усно, переконайтеся, що він все зрозумів.
- Доцільно переглянути вимоги до письмових робіт. Іноді слабозорому учневі необхідно писати з використанням трафарету. Щоб правильно розташувати текст на сторінці та дотримуватися рядків.
- Стежте за поставою учня, водночас, не обмежуйте його, коли він надто близько підносить тексти до очей.
- Не робіть зайвих і не затуляйте учневі джерело світла, не використовуйте невербальні засоби спілкування (кивання головою, рухи рук тощо).

Діти з порушеннями опорно-рухового апарату

- Дізнайтеся більше про церебральний параліч, про організації, які надають допомогу та джерела, з яких ви можете отримати корисну інформацію.
- Інколи вигляд учня з церебральним паралічем справляє враження, що він не зможе навчатися як інші. Зосередьте увагу на конкретній дитині і дізнайтеся безпосередньо про її особисті потреби і здібності.
- Проконсультуйтеся з іншими вчителями, які у попередні роки навчали дитину, стосовно організації навчального середовища для саме цього учня. Батьки найкраще знають потреби своєї дитини. Вони можуть чимало розповісти про особливі потреби та можливості учня. Залучивши у свою команду фізіотерапевта, логопеда та інших спеціалістів, ви зможете використати найкращі підходи для конкретного учня, з огляду на його індивідуальні та фізичних можливості.
- Шлях учня до його робочого місця має бути безперешкодним (зручне відкривання дверей, достатньо широкі проходи між партами тощо). Продумайте, яким чином він діставатиметься класу, пересуватиметься у межах школи, користуватиметься туалетом тощо. Ймовірно у закладі доведеться зробити певні архітектурні зміни (пандус, спеціальні поручні, пристосування у туалеті тощо)

- Можливо знадобиться, щоб хтось з персоналу чи учнів завжди був готовий допомогти учневі з церебральним паралічем (потримати двері доки заїде візок, під час подолання сходів чи порогів тощо). Такі помічники мають бути проінструкованими спеціалістом (ортопедом, фізіотерапевтом, інструктором з лікувальної фізкультури).
- Навчіться використовувати допоміжні технології. Знайдіть експертів у школі та поза її межами, які б допомогли вам. Допоміжні технології можуть зробити вашого учня незалежним (спеціальні пристрої для письма, додаткове устаткування для комп'ютера тощо).
- З допомогою фахівців чи батьків облаштуйте робоче місце учня з урахуванням його фізичного стану та особливостей розвитку навчальних навичок (для утримання постави у зручному положенні, для обмеження мимовільних рухів, полегшення письма, читання).
- Проконсультуйтеся з фізіотерапевтом стосовно режиму навантаження учня, необхідних перерв і вправ. Нагадуйте про це учневі та стежте, щоб він не перевтомлювався.
- Іноді у дітей з церебральним паралічем може спостерігатися зниження слуху на високочастотні тони, водночас, зберігається на низькі. Намагайтеся говорити на нижчих тонах, переконайтеся, що учень добре чує звуки т, к, с, п, є, ф, ш.
- Знизьте вимоги до письмових робіт учня. Можливо йому буде зручно використовувати спеціальні пристосування, комп'ютер чи інші технічні засоби.
- Стежте, щоб необхідні матеріали, навчальне приладдя, унаочнення були у межах досяжності учня.
- Не обтяжуйте учня надмірним піклуванням. Домагайте, коли напевно знаєте, що він не може щось подолати, або коли він звернеться по допомогу.
- Учневі необхідно більше часу для виконання завдання. Адаптуйте вправи відповідним чином, розробіть завдання у вигляді тестів тощо.

Діти з порушеннями мовлення

- Не ігноруйте дитину, якій складно говорити. Не намагайтеся прискорити розмову.
- Будьте готові до того, що розмова з нею потребуватиме більше часу. Не перебивайте, не квапте й не виправляйте її.
- Дивіться в обличчя, підтримуйте візуальний контакт. Не думайте, що ускладнення мовлення — показник низького рівня інтелекту, і що дитина, яка має мовленнєві порушення, не може зрозуміти вас.
- Спочатку намагайтеся ставити такі запитання, які передбачають короткі відповіді або відповідні рухи голови («так», «ні»).
- Не вдавайте, що зрозуміли, якщо це не так. Повторіть те, що ви зрозуміли, й не соромтеся перепитати те, чого не зрозуміли. Якщо вам знову не вдалося зрозуміти, попросіть вимовити слово повільніше, можливо, по звукам .
- Якщо у вас виникають проблеми в спілкуванні, запитайте, чи не хоче ваш співрозмовник використовувати інший спосіб — надрукувати, написати.

Аутичні діти

- Встановити позитивний емоційний контакт.
- Використовуються стереотипи дитини.
- Навчити дитину мові почуттів, фіксувати увагу на емоційному стані людей і тварин.
- Навчити поведінковій етиці на емоційній основі, аналізувати світ емоцій. В подальшому розвиток творчих здібностей та уяви дозволяє дитині адекватно сприймати літературні казки.
- Педагогам не слід використовувати травмуючі слова: «ти злякався...», «не вийшло...». Завдання педагога – попередити наростання негативізму, подолати комунікативні бар'єри.
- Одним з напрямків роботи є соціально-побутова адаптація дітей, формування навичок самообслуговування

Діти з затримкою психічного розвитку

- Зосередьте увагу на сильних сторонах учня і спирайтеся на них у процесі навчання. Водночас, будьте готові, що доведеться поступово заповнювати прогалини у знаннях, вміннях і навичках учня.
- Подавайте зміст навчального матеріалу невеликими частинами, використовуючи мультисенсорний підхід (слуховий, візуальний, маніпуляційний). Якомога більше повторюйте та закріплюйте вивчене.
- Заохочуйте учня, підтримуйте позитивну мотивацію навчання.
- Дещо сповільніть темп навчання, зважаючи на знижені психічну витривалість і розумову працездатність учня. Будьте терплячими, якщо учневі необхідно пояснити чи показати щось багаторазово. Віднайдіть оптимальний варіант взаємодії з ним (поясніть новий матеріал до уроку, на занятті дайте письмовий тезовий план, алгоритм дій тощо).
- Розчленовуйте завдання на окремі невеликі частини. Якщо необхідно - складайте письмовий алгоритм поетапного виконання завдання. Усні інструкції давайте по одній, доки учень не навчиться утримувати у пам'яті одразу кілька.
- Практикуйте прикладне застосування набутих учнем знань.
- Спільно з учнем покроково аналізуйте виконання завдання.

Діти з синдромом Дауна та розумово відсталі

- Використовуйте доступне мовлення, висловлюйтесь точно та лаконічно. Якщо вам потрібно пояснити щось складне, розподіліть інформацію на частини.
- Уникайте словесних штампів й образних висловів, якщо ви не впевнені в тому, що дитина їх знає.
- Не використовуйте сарказму й натяків.
- Викладаючи новий матеріал, розповідайте покроково. Надайте дитині можливість усвідомити кожен етап після пояснення. Якщо необхідно, використовуйте ілюстрації.
- Будьте готовими повторити кілька разів. Не зневірюйтесь, якщо вас із першого разу незрозуміли.
- Ставтеся до дітей так само, як і до їхніх однолітків, обговорюйте з ними ті ж самі теми.
- ставте запитання на тему, яка вас цікавить, кілька разів, перефразовуючи їх.

Діти з гіперактивністю та порушеннями уваги

- Найдоцільніше посадити учня за першу парту, він менше відволікатиметься.
- Розклад уроків має враховувати обмежені можливості учня зосереджуватися та сприймати матеріал.
- Види діяльності на уроці мають бути структурованими для учня у вигляді картки чітко сформульованих дій, алгоритму виконання завдання.
- Вказівки мають бути короткими та чіткими, повторюватися кількаразово.
- Учні важко зосередитися, тому його потрібно кількаразово спонукати до виконання, контролювати цей процес до його завершення, адаптувати завдання таким чином, щоб учень встигав працювати у темпі всього класу.
- Домагайтеся виконання завдання і перевіряйте його.
- Знаходьте різноманітні можливості для виступу учня перед класом (наприклад, як саме виконував завдання, що робив під час чергування, як готував творчу роботу тощо).
- Навчальний матеріал потрібно по можливості унаочнити настільки, щоб він утримував увагу учня і був максимально інформативним.
- Хваліть дитину, використовуйте зворотній зв'язок, емоційно реагуйте на найменші її досягнення, підвищуйте її самооцінку, статус у колективі.
- Необхідно постійно заохочувати учня, рідше явно вказувати на хиби, віднаходити коректні способи вказати на помилки.
- Потрібно виробляти позитивну мотивацію у навчанні.
- Спирайтеся на сильні сторони учня, відзначаєте його особливі успіхи, особливо у діяльності, до якої він виявляє інтерес.
- У разі епатажних чи неадекватних проявів чи дій учня, дотримуйтеся тактики поведінки, обраної командою фахівців.
- Тісно, якомога частіше спілкуйтеся і співпрацюйте з батьками учня.

Діти з труднощами у навчанні

- Дізнайтеся більше про особливості дітей із труднощами у навчанні, про організації, які надають допомогу, та інформаційні джерела, про специфічні технології та стратегії, що можуть підтримати учня емоційно.
- Шукайте можливості змінити життя учня! Дізнайтеся про сильні сторони та інтереси учня і всіляко підтримуйте їх. Давайце учневі позитивну оцінку та більше можливостей практичної діяльності.
- Перегляньте інформацію щодо особливостей навчання з метою визначення конкретних проблем. Зверніться до фахівців стосовно методів навчання конкретного учня.

Наприклад:

- розподілити завдання на окремі кроки та надавати інструкції (усно або письмово);
- надавати учневі більше часу для завершення домашнього завдання або для виконання тесту;
- дозволяти учневі, якщо в нього спостерігаються проблеми з читанням, користатися аудіо підручниками;
- дозволяти учневі, якщо в нього спостерігаються проблеми зі сприйманням на слух, користатися нотатками інших учнів або використовувати магнітофон;
- дозволяти учневі, якщо в нього спостерігаються проблеми з письмом, використовувати комп'ютерну програму перевірки граматики або розпізнавання голосу.
- Дізнайтеся більше про модифікації різних тестів, які можуть допомогти визначити, що насправді опанував учень із труднощами у навчанні.
- Навчайтеся організаційних прийомів, навчальних стратегій. Це може допомогти всім учням, а особливо тим, хто відчуває труднощі у навчанні.
- Співпрацюйте з батьками дитини над створенням навчального плану, для задоволення потреби учня.
- Налагодьте добрі стосунки з батьками учня. Постійно спілкуючись, обмінюйтеся інформацією про успіхи учня у школі.

- Урізноманітнюйте навчальну діяльність, однак, забезпечуйте плавний перехід від одних видів діяльності до інших.
- Завдання мають відповідати можливостям учнів та виключати відчуття стійких невдач.
- Надавайте учням достатньо часу для виконання завдання та практичного застосування нових умінь і навичок, водночас, надто тривале виконання однієї справи може стомити його.
- Не перекладайте подолання проблем у навчанні виключно на батьків.
- Допомагайте їм усвідомлювати найменші успіхи учня та закріплювати їх. Учні з труднощами у навчанні потребують не авторитарних підходів у сімейних стосунках, а виваженого, доброзичливого ставлення до дитини.
- • Подолання труднощів у навчанні - це результат спільної тривалої та копіткої роботи педагогів, психологів, батьків і навіть терапевтів.

Ліворукий- Шульга

Обдаровані діти

- *Нова школа кладе за головну мету - збудити, дати виявитися самотійним творчим силам дитини...*

(С.Русова)

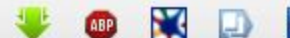
Діти з порушеною соціальною адаптацією

Діти , які змінили країну проживання

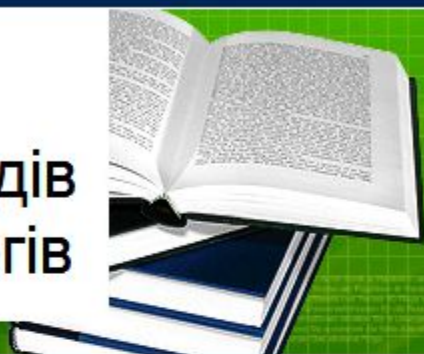

Середа, 06.11.2013, 22:47
Вітаю Вас Гість | [RSS](#)

[Головна](#) | [Регистрація](#) | [Вхід](#)

Сайт вчителів-логопедів та корекційних педагогів м. Полтави

>>> Меню сайту

- Головна сторінка
- Новини
- Матеріали МО
- Для батьків
- Для педагогів спеціа...
- Для вчителів, що нав...
- Сторінка дефектолога
- Де дитина може отрим...
- Блог
- Форум
- Фотоальбоми
- Гостьова книга
- Каталог файлів
- Зворотній зв'язок

Головна сторінка

Вітаємо Вас на сайті вчителів - логопедів та корекційних педагогів м. Полтави!

Шановні колеги !

Вас вітають представники міського методичного об'єднання вчителів - логопедів та корекційних педагогів м. Полтави. Даний сайт створено для вчителів міста. Ми плануємо розміщувати на ньому інформацію, яка допоможе вчителям, батькам у вихованні та навчанні дітей з особливими освітніми потребами.

Запрошуємо Вас до співпраці!!

>>> Пошук

>>> Календар

« Листопад 2013 »

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб
				1	2
4	5	6	7	8	9
11	12	13	14	15	16
18	19	20	21	22	23
25	26	27	28	29	30

>>> Друзі сайту

<http://korekosvitapolt.ucoz.ru>

Управління освіти виконавчого комітету
Полтавської міської ради
Міський методичний кабінет
Міська психолого-медико – педагогічна консультація

*Засідання круглого столу для педагогічних працівників, які навчають дітей з особливими освітніми потребами з теми
«Компетентнісний підхід у корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами»*

(Методичні рекомендації вчителям щодо організації роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби)

Частина I

*Не можна вимагати від дитини неможливого —
до певного рівня і певного
кола знань різні діти йдуть по-різному.
В. Сухомлинський*

Що повинен знати вчитель, у якого в класі знаходиться дитина з порушенням зору

Дякую за увагу

Мир «особого» ребенка
Интересен и пуглив.
Мир «особого» ребенка
Безобразен и красив.
Неуклюж, порою странен,
Добродушен и открыт
Мир «особого» ребенка.
Иногда он нас страшит.
Почему он агрессивен?
Почему он так закрыт?
Почему он так испуган?
Почему не говорит?
Мир «особого» ребенка –
Он закрыт от глаз чужих.
Мир «особого» ребенка
Допускает лишь своих!